

“Ininterrompuda tradició de fidelitat a Catalunya” (Arrels Cristianes I)

Dv, 9/07/2010 per Catalunya Religió

Aquest 2010 s'escauen els 25 anys del document *Arrels Cristianes de Catalunya* publicat pels bisbes catalans el desembre de 1985. És el document de la Conferència Episcopal Tarraconense més citat i comentat i el que ha tingut més transcendència pública més enllà de l'àmbit eclesial.

Per això, vam demanar al monjo de Montserrat Bernabé Dalmau que ens preparés unes breus introduccions als capítols del document, per poder-los publicar durant aquest estiu. La demanda inicial li plaure prou com per ampliar-la fins a fer tot un llibre que contextualitza el document, analitza la seva importància i el situa en la tradició i els compromís de l'Església a Catalunya.

El llibre *25 anys de les 'Arrels Cristianes de Catalunya'* sortirà d'aquí a uns mesos, però l'autor ens ha permès publicar alguns capítols, a més de la guia de lectura del document que li havíem demanat. Ho podreu llegir durant les properes setmanes. Avui publiquem el primer.

Importància de les “Arrels Cristianes de Catalunya”

El 27 de desembre de 1985 els bisbes de les vuit diòcesis de Catalunya signaven una carta pastoral que estava cridada a ser un document històric. A desgrat de la modèstia amb què la presentaven (“unes senzilles consideracions sobre la realitat de Catalunya”), era de fet una absoluta novetat. Com a corporació, la Tarraconense havia tingut fins aleshores poc relleu, dissimulada per la creixent preponderància de la Conferència Episcopal Espanyola i sempre actuant sota la sordina que representava la coexistència de la capitalitat metropolitana històrica al costat d'una important Barcelona el titular de la qual regia un arquebisbat exempt, directament subjecte a la Santa Seu.

Però la unitat pastoral que, de fet, formaven les vuit diòcesis del Principat motivà, després de la celebració del Concili Vaticà II, diverses accions conjuntes que donaren fruits: entre els principals, la creació de l'anomenada Conferència Episcopal Tarraconense i la vitalització de diversos secretariats i comissions interdiocesans, fins a arribar, en la plenitud de l'episcopat tarragoní del primat Ramon Torrella, a la convocació d'un Concili Provincial. Mentrestant, ja als inicis del seu pontificat i com a resultat del treball conjunt dels anys anteriors, els bisbes catalans emprengueren la publicació de la pastoral *Arrels cristianes de Catalunya*.

La seva importància li ve del fet d'haver tocat directament i sense complexos el tema crucial de la nacionalitat catalana. Ja sabem que les nostres Esglésies –tal com descriu sumàriament però amb prou claredat el text de la carta– tenen una trajectòria de catalanitat des de la Renaixença, només ofegada en les seves expressions externes per les dues dictadures del segle XX, que comportaren també el nomenament d'alguns bisbes mediocres i absolutament aliens, per no dir adversaris, a la causa del desplegament nacional de Catalunya.

La novetat, aquesta vegada, és que assumien i defensaven col·lectivament la línia d'integració de l'acció de l'Església als sentiments més profunds del poble català, sense amagar-ne les mancances històriques i els reptes actuals a assumir. Lluny de tota autocomplaença, afirmaven amb humilitat i convicció que “volem dir que és en aquella ininterrompuda tradició de fidelitat a Catalunya que ens reconeixem i ens refermem”. Afirmacions com aquestes eren inimaginables pocs anys abans. Algú potser pensarà que ho tornen a ser un cop apagades les últimes lluminàries de l'aplicació del Concili Tarraconense. Però l'escaiença dels vint-i-cinc anys d'aquell document ofereix una oportunitat singular per bufar sobre les brases encara no extingides. Així hom pot donar a l'esforç evangelitzador –que no ha minvat– la base humana que en el llunyà 1985 els bisbes posaren davant nostre.

Aquella atenció que prestaren no sols al tema central de la identitat nacional, sinó també als problemes que preocupaven en aquell moment –l'autonomia, el pluralisme, la secularitat, la justícia social...– pot resultar igualment il·luminadors per al nostre present. Ja és molt que no s'hagi mort el record d'aquell text fonamental. I que, amb reconeixença envers l'esforç acomplert en aquell moment, les *Arrels cristianes* continuïn essent el gran referent de l'Església a Catalunya sempre que cal tocar temes que afecten, en la societat civil, la identitat nacional. Ho hem vist recentment en tota la trista història del recurs presentat contra el nou Estatut, i, en certa manera, ens podem alegrar de tenir aquest referent episcopal.

Ara, ja va dir en una ocasió el Papa Pau VI que “molts dels qui parlen del Concili, no en coneixen els meravellosos i poderosos documents” ([Audiència general, 15.07.70](#)). Aquí hauríem de fer un gran *mea culpa* i preguntar-nos realment quants catòlics –preveres (bisbes?), religiosos i laics– compromesos en l'activitat de l'Església a casa nostra han llegit mai les *Arrels cristianes*. Bé, estalviem-nos aquest acte penitencial però, amb el ferm propòsit d'esmena, aprofitem l'avinentsa de l'aniversari per a una (re)lectura en profunditat. Segur que ens vindran a la ment idees i reflexions sobre quins punts van ser profètics, quins altres són de perenne actualitat i quins mereixerien un replantejament.

Per fer aquesta lectura, hem de partir no tant del caràcter excepcional del document, que el té, com de la normalitat d'una acció pastoral que havia tocat una desena de temes els quinze anys anteriors. Per tant, també tocava, quan calia,

temes socials, fins que arribà el dia que els bisbes ja no podien sostreure's a fer una reflexió sobre la nacionalitat catalana. L'aleshores simple prevere Joan Carrera, amb aquella finor sorneguera que el caracteritzava, ja escrivia que voler amagar sota el mesuró el llum de la reflexió sobre aquest tema era una pretensió "que, a vegades, porta un tufet resclosit de liberalisme decimonònic, i, altres vegades, l'aroma més fi de la rosa del puny". Diguem, sense tanta inspiració literària que la nova situació política a Catalunya demanava una reflexió episcopal. I ens la donaren, i la nostra generació ha d'estar agraïda per la valuosa contribució feta aquell moment pels nostres bisbes.

Bernabé Dalmau

Monjo de Montserrat

Altres articles

-Consideracions Generals

Importància de les "Arrels Cristianes de Catalunya" (I)

[La cohesió d'un episcopat \(II\)](#)

[Els límits d'una certa visió de Catalunya \(III\)](#)

[Les "Arrels cristianes" en el Concili Provincial Tarraconense \(IV\)](#)

-Comentari a la lectura del text

1. [Proemi](#)
2. [Amor i servei a Catalunya](#)
3. [El fet de la nacionalitat catalana](#)
4. [Una cultura](#)
5. [Una època de canvi](#)
6. [L'Església a Catalunya](#)
7. [Pluralisme](#)
8. [Recordar les nostres arrels](#)
9. [Justícia social](#)
10. [Els qui han vingut de fora](#)
11. [Epíleg](#)